

RESEARCH OF MASTERS AND POSTGRADUATE STUDENTS

<https://doi.org/10.17721/2522-1272.2023.82.10>

UDC 007:378.1:[303.621.34+303.621.322]

Research of Students' Educational Needs Realization (on the Example of 1st and 4th Year Students of Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2019-2021)

Andrii Moskvych

<https://orcid.org/0009-0007-2760-5535>

*Master's Degree, Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv
36/1 Illienka St., Kyiv, 04119, Ukraine*

Corresponding author's e-mail address: msandriyko@gmail.com

ABSTRACT

Main objective of the study: to determine the level of accordance of the educational process at the Educational and Scientific Institute of Journalism to the expectations of its students.

The study has the following **tasks**: to study the other scientific researches about the topic; to survey the students of the 1st and the 4th years of ESIJ; to interview the administration of the institute and the guarantors of educational programs.

Methodology of the study. A questionnaire was conducted among the 1st and 4th year students of all educational programs of ESIJ. The questionnaire for the 1st year students was focused on the reasons for entering the institute and the expectations from their studying, and the 4th year students evaluated the educational process, demonstrated their impressions of the institute and the degree of realization of their expectations. Thus, with the help of methods of abstraction and extrapolation, we found out the opinions of all ESIJ students on the specified issue.

At the same time, the interviews were conducted with the guarantors of the institute's educational programs and the representatives of its administration about their vision of the image of a ESIJ graduate, optimization of the educational process, communication with the students and presentation of the educational programs to the applicants. Therefore, a narrative analysis was applied to their comments, and with the help of the methods of interpretation and

generalization, we singled out the common considerations for the representatives of this institute regarding this specified issue.

Results and conclusions. The article analyzes and systematizes the students' expectations from the educational process, interaction with the university, and generally higher journalism education. It was found that at the time of entrance competition the students sometimes have the inappropriate expectations from their studying, and the 4th year students are more skeptical of obtaining higher journalism education than their younger colleagues. The guarantors of the programs put the emphasis on creating the favorable conditions for studying, developing creativity and providing the basic and professional knowledge. The researches of scientists show that satisfaction with studying at a higher education institution is a significant factor in a student's professional self-efficiency.

There is also information that the 1st year students (more than 4th year ones), demonstrate an evident correlation between adaptation to higher education institution and attitude to their studying.

There is a need to take the communication between higher education institutions and applicants/students to a more professional level in order to avoid formation of inappropriate expectations from studying at the university.

KEYWORDS: students; educational needs; satisfaction with studying; bachelor's degree; journalism, ESII.

УДК 007:378.1:[303.621.34+303.621.322]

Дослідження реалізації освітніх потреб студентів (на прикладі 1 та 4 курсів ННІЖ КНУ імені Тараса Шевченка, 2019-2021 рр.)

Москвич Андрій Сергійович, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Навчально-науковий інститут журналістики, магістр журналістики, <https://orcid.org/0009-0007-2760-5535>

Резюме

Мета дослідження: визначити рівень відповідності освітнього процесу в Навчально-науковому інституті журналістики очікуванням його студентів. **Меті** підпорядковані такі **завдання:** дослідити наукові напрацювання на задану тему; анкетувати студентів ННІЖ 1 та 4 курсів; інтерв'ювати адміністрацію інституту і гарантів освітніх програм.

Методи дослідження. Було проведено *анкетування* представників 1 та 4 курсів усіх освітніх програм ННІЖ. Акцент в анкеті для 1 курсу було зроблено на причини вступу до інституту й очікування від навчання, а студенти 4 курсу оцінили освітній процес, враження від інституту та ступінь виправданості своїх очікувань. Таким чином, за допомогою методів *абстрагування* та *екстраполяції* ми визначили позицію студентства ННІЖ із зазначеного питання. Водночас були проведені *інтерв'ю* з гарантами освітніх програм інституту та представниками його адміністрації на тему їхнього бачення образу випускника ННІЖ, оптимізації навчального процесу, комунікації зі студентами та презентування освітніх програм потенційним абітурієнтам. Відтак до їхніх коментарів був застосований

нарративний аналіз, а за допомогою методів *інтерпретації* та *узагальнення* ми виокремили спільні для представників цього ЗВО міркування з приводу цього питання.

Результати і висновки. У статті аналізуються та систематизуються очікування студентів від навчального процесу, взаємодії з університетом і загалом здобуття вищої журналістської освіти. Виявлено, що на момент вступу в студентів подекуди сформовані невідповідні очікування від навчання, а четвертокурсники ставляться до здобуття вищої журналістської освіти більш скептично, ніж їхні молодші колеги. Гаранти програм основний акцент роблять на створенні сприятливих умов для навчання, розвитку креативності й наданні базових і професійних знань. Дослідження науковців показують, що задоволеність навчанням у ЗВО є вагомим чинником професійної самоефективності студента. Також є відомості про те, що в перших курсів більшою мірою, ніж у четвертих, виражений зв'язок між адаптацією до ЗВО і ставленням до навчання.

Постає необхідність перевести комунікацію між ЗВО та абітурієнтами/студентами на більш професійний рівень задля уникнення формування невідповідних очікувань від університетського навчання.

Ключові слова: студенти; освітні потреби; задоволеність навчанням; бакалаврат; журналістика; ННІЖ.

1. Вступ

За останні роки засоби масової комунікації зазнали суттєвих змін внаслідок технологічного прогресу та зростання впливу інтернету на наше життя. З'явилися нові формати медіа, такі як соціальні мережі, стрімінгові платформи та інтерактивні сайти, що змінили спосіб сприйняття інформації користувачами [1]. Крім того, зростає кількість контенту, який створюють самі користувачі, що впливає на роль традиційних ЗМІ і розширює можливості для самовираження та залучення громадськості до дискусії [2]. Такі зміни також спричинили виникнення нових викликів та проблем, пов'язаних із дезінформацією, фільтруванням та маніпулюванням інформацією. У зв'язку з цим виникає питання – чи готові до викликів часу заклади освіти, які готують майбутніх працівників медіа.

Вища освіта допомагає журналістам отримати професійні знання, краще розуміти професійну етику та стандарти, виявляти та виправляти помилки в текстах, краще сприймати та аналізувати різні джерела інформації і загалом бути більш підготовленими до використання інформаційних технологій [3]. Тобто йдеться про можливість забезпечувати вищу якість та точність інформації.

Не варто забувати і про задоволеність студентів від навчання у ЗВО, оскільки це забезпечує їхню мотивацію та ефективність навчання, сприяє залученню до активної участі в науковій та громадській діяльності, дозволяє розвивати їхні інтелектуальні та соціальні навички. Більше того, задоволені студенти більш схильні до продовження навчання в університеті та рекомендувати його своїм знайомим, що неабияк впливає на привабливість закладу вищої освіти для майбутніх студентів. Університет, зі своєї сторони, повинен забезпечувати здобувачам освіти якісне навчання та створювати комфортні умови для розвитку [4].

За чотири роки (2016-2020) кількість абітурієнтів у Навчально-науковий інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка на ОС “Бакалавр” зросла майже на 48%, у той час як на ОС “Магістр” – зменшилась на понад 30%. Так, якщо у 2016 році інститут прийняв до навчання в бакалавраті 241 людину (11 із них на заочну форму), а до навчання в магістратурі – 178 людей (45 із них на заочну форму), то вже у 2020 році – 366 вступників на бакалаврат (з них 16 на заочну форму) і лише 124

вступники на магістратуру (з них 29 на заочну форму). Така тенденція наштовхує на гіпотезу про низький рівень задоволеності інститутом зі сторони його студентів. Це загрожує репутаційними та фінансовими збитками для ЗВО.

Об'єкт: студентство Навчально-наукового інституту журналістики (2016-2021 рр).

Предмет: освітні потреби студентів ННІЖ та рівень їх реалізації.

Мета: визначити рівень відповідності освітнього процесу в Навчально-науковому інституті журналістики очікуванням його студентів. **Меті підпорядковані такі завдання:** дослідити наукові напрацювання на задану тему; анкетувати студентів ННІЖ 1 та 4 курсів; інтерв'ювати адміністрацію інституту і гарантів освітніх програм.

2. Теоретичне підґрунтя

Вивченню задоволеності студентів навчальним процесом присвячено достатньо багато українських і закордонних наукових робіт. Так, Крейдун, Поліванова та Яворовська зазначають, що задоволеність обраною спеціальністю і відносини з викладачами є чинниками професійної самоефективності студентів, і при цьому сприйняття студентами престижу ЗВО і якості освіти в ньому значною мірою визначається «особливостями міжособистісних відносин студентів із соціальним оточенням» [5].

Скрипник [6] вказує, що більшою задоволеністю навчальним процесом характеризуються ті студенти, які більше і швидше адаптуються до навчальної групи. У студентів першого та третього курсів це явище більш виражене порівняно з другим і четвертим курсами.

Необхідно також відзначити важливість способу життя студентів. Дослідження Балкіса [7] показало, що академічна прокрастинація негативно впливає на рівень задоволеності академічним життям і, певна річ, на академічні досягнення.

У зв'язку з великою кількісною перевагою дівчат серед респондентів необхідно також згадати Клеменса, Гана і Као [8], які відзначають, що їхнє дослідження не показало кореляції між задоволеністю університетським навчанням і статтю студентів.

3. Методи дослідження

Було проведене *анкетування* [9] представників 1 та 4 курсів усіх освітніх програм ННІЖ. Акцент в анкеті для 1 курсу було зроблено на причини вступу до інституту й очікування від навчання, а студенти 4 курсу оцінили освітній процес, враження від інституту та ступінь виправданості своїх очікувань. Таким чином, за допомогою методів *абстрагування* та *екстраполяції* ми визначили позицію студентства ННІЖ з цього питання.

Водночас були проведені *інтерв'ю* [10] з гарантами освітніх програм інституту та представниками його адміністрації на тему їхнього бачення образу випускника ННІЖ, оптимізації навчального процесу, комунікації зі студентами та презентування освітніх програм потенційним абітурієнтам. До їхніх коментарів був застосований *нарративний аналіз*, а за допомогою методів *інтерпретації* та *узагальнення* виокремлено спільні для представників цього ЗВО міркування з приводу виявленої проблеми.

4. Результати та обговорення

Опитування 2019 року

1 курс

Дві третини респондентів-першокурсників сказали, що найістотнішим критерієм вибору Київського національного університету імені Тараса Шевченка для них стала авторитетність (престиж) цього закладу вищої освіти. Другим за популярністю варіантом (із відставанням у більш ніж 50%) стали «успішні кар'єри випускників», інші опції не набрали і 3%.

Що ж стосується причин вступу до ННІЖ, тут усе ще більш однозначно: 86% респондентів назвали зацікавленість журналістським фахом, ще 8% – поради друзів. Бажання батьків, відносно легкий вступ – ці варіанти були згадані лише по одному разу (див. рис. 1).

2. Що для вас було приводом для вступу до ІЖ?
50 відповідей

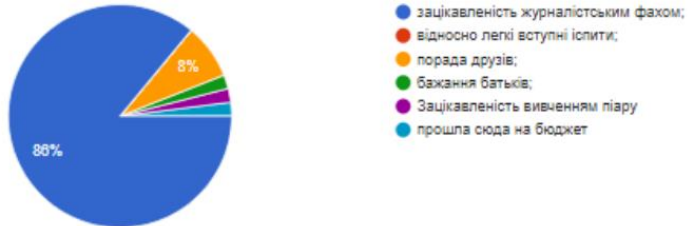

Рисунок 1. Причини вступу до ННІЖ респондентів-першокурсників. Опитування 2019 р.

Кожен п'ятий респондент бачив рекламу вступу до ННІЖ, причому варіанти відповіді «на сайті» і «в телеграм-каналі» набрали приблизно однакову кількість голосів. Також були згадані варіанти «фейсбук-сторінка», «імейл-розсилка» та «друзі» й «день відкритих дверей».

Більшість бажаних навичок стосувалася soft-skills, до прикладу, вміння презентувати себе й навичок комунікації, однак були й охочі навчитися працювати в різноманітних програмах монтажу та дизайну, зокрема у фотошопі.

Найбільш значущими освітніми цілями були названі саморозвиток і розвиток навичок спілкування та лідерства, найменше балів набрав варіант, який стосувався отримання диплому про вищу освіту.

Рівно половина респондентів оцінила якість організації освітнього процесу в 4 бали з 5 можливих, однак максимальним балом – лише 4%.

Понад 60 відсотків респондентів сказали, що ННІЖ не відповідає їхньому уявленню про ідеал вищої освіти.

4 курс

Авторитетність стала причиною вибору Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 57% випадків. Другим найпопулярнішим варіантом стали «успішні кар'єри випускників» – 11,4% випадків.

Серед приводів для вступу до ННІЖ лідером стала «зацікавленість журналістським фахом» – 54,3%. 11,4% відповіли, що вступили саме до цього інституту через бажання батьків (див. рис. 2).

Серед очікуваних навичок лідирують професійні вміння, критичне мислення, а також просто якомога більше цікавої практики та теорії.

2. Що для вас було приводом для вступу до ІЖ?

35 відповідей

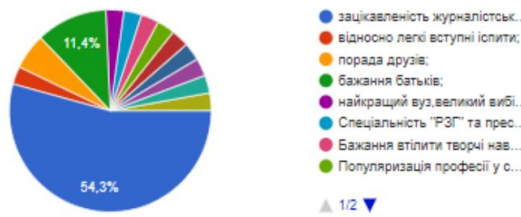

Рисунок 2. Причини вступу до ННІЖ студентів 4-го курсу. Опитування 2019 р.

Лише п'ять відсотків опитаних назвали ННІЖ ідеалом вищої освіти. Рівень навчання позитивно оцінили близько половини респондентів, однак найпопулярнішим вибором стали 7 балів (31% опитаних).

Професійним викладацький склад назвали понад 60% опитаних.

Опитування 2020 і 2021 років

Порівнявши результати опитування вступників 2020 і 2021 років, відзначаємо, що кардинальних відмінностей немає.

Розподіл за статевою ознакою: як у 2020, так і в 2021 – переважна більшість респондентів жіночої статі.

У ННІЖ вступили і навчаються студенти з різних регіонів України.

Переважає більшість респондентів 2020 і 2021 років закінчували школи в містах.

Середній бал атестата: 9-11 балів. Середній бал ЗНО: у межах 165-195 балів.

Більшість респондентів володіють англійською мовою на середньому рівні.

В обидва роки КНУ імені Тараса Шевченка привабив переважну більшість вступників через престижність університету, також вступники зазначали, що великий вибір освітніх програм (76,6%) та кваліфікованість викладачів теж вплинула на остаточний вибір.

Вступники обох років зазначили, що зацікавленість обраною ОП вплинула найбільше на вибір саме ННІЖ КНУ (див. рис. 3). Крім цього, більше половини респондентів 2021 року згадували можливість успішної професійної реалізації.

Що для Вас було причиною вступу до Навчально-наукового інституту журналістики?

319 відповідей

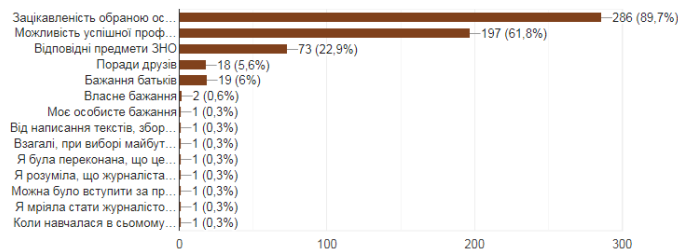

Рисунок 3. Причини вступу до ННІЖ респондентів-першокурсників. Опитування 2020-2021 рр.

Основним джерелом інформації для вступників-2020 і вступників-2021 був офіційний сайт ННІЖ (див. Додаток 4). Адміністрація ННІЖ повинна модернізувати сайт і зробити його більш технологічно зручним, привабливим і зрозумілим у використанні. Також важливо відзначити: респонденти 2021 року часто вказували, що брали інформацію зі сторі-

нок у соціальних мережах ННІЖ, саме тому потрібно активно розвивати це джерело, адже для молоді це один із найбільш зручних способів отримання необхідної інформації.

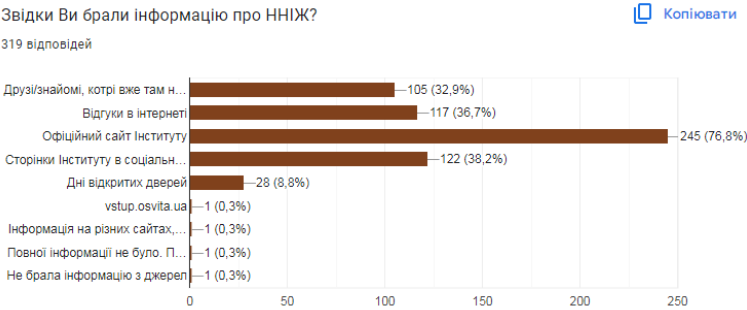

Рисунок 4. Основне джерело інформації для вступників-2020 і вступників-2021

Найбільш значущі освітні цілі збігаються у відповідях респондентів за два роки (див. рис. 5).

Бажані навички: hard and soft skills, навички роботи з різними редакторами, засобами для фотошопу, комунікативні навички, креативні навички, навички грамотного письма, аналізу та передачі інформації, навички грамотного спілкування тощо.

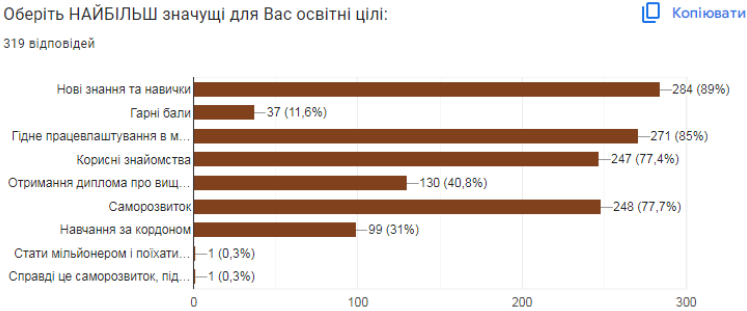

Рисунок 5. Найбільш значущі освітні цілі респондентів

В обидва роки більшість респондентів відзначила, що навчання цікаве та ефективне, коли 75% часу займає практика, 25% – теорія. Тому зрозуміло, що студенти очікують саме на практикоорієнтоване навчання.

Пріоритети в очікуванні від студентського життя збігаються: респонденти обох років називають формування як фахівців своїм головним пріоритетом (див. рис. 6).

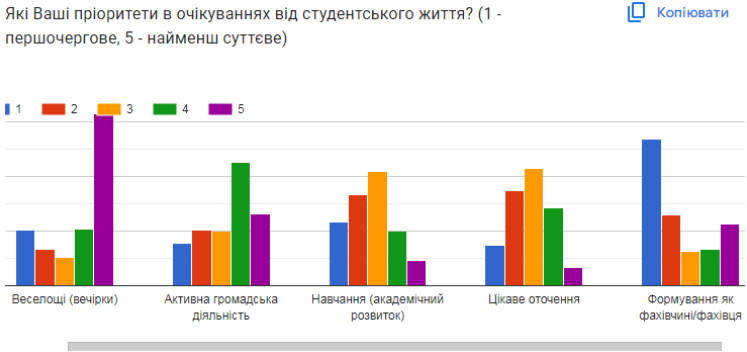

Рисунок 6. Пріоритети в очікуванні від студентського життя

В обидва роки більшість респондентів відзначила, що буде шукати можливість працювати під час навчання.

Зарплатні очікування в респондентів 2020 і 2021 років збігаються. Більшість зазначила суму в 7-10 тис. на початку.

Пріоритети в професії збігаються: насолода від роботи, гроші, кар'єрне зростання.

Вступникам 2021 року було запропоновано відповісти на блок питань, пов'язаних із навчанням в умовах карантину. Переважна більшість студентів позитивно оцінює роботу адміністрації ННІЖ з організації ефективного процесу навчання в умовах карантину (див. рис. 7, 8).

Рисунок 7. Оцінка роботи адміністрації ННІЖ з організації ефективного процесу навчання в умовах карантину

Рисунок 8. Задоволеність рівнем та якістю навчання в умовах дистанційного навчання

Інтерв'ю з викладачами

Популяризація Навчально-наукового інституту журналістики

Комунікаційна стратегія ННІЖ щодо реалізації освітніх потреб студентів полягає насамперед у демонстрації демократичних засад в організації навчання, у забезпеченні права вибору навчальної траєкторії кожним студентом. По-друге, у популяризації найкращих моделей навчання, позиціонуванні інституту журналістики як унікального в Україні центру підготовки кадрів вищої кваліфікації, що співпрацює з зарубіжними школами журналістики.

За словами заступника директора з науково-педагогічної роботи і багаторічного відповідального секретаря відбіркової комісії інституту Євгена Станіславовича Цимбаленка, університет користується класичними методами розповсюдження інформації щодо актуальних бакалаврських освітніх програм. Наразі університет обмежується електронною поштою, телеграм-каналом, месенджерами та соціальною мережею Фейсбук, сайтом і викладачами – які охоче розповідають про свою дисципліну і напрям. Також університет

є активним учасником виставок та інших заходів, організовує дні відкритих дверей, ярмарки знань, зустрічі з випускниками, конкурси та інші інтерактиви для живої комунікації зі студентами.

Три роки тому була започаткована ярмарок знань, згідно з умовами якого інститут запрошує учнів партнерських шкіл, які можуть прийти й ознайомитися з тим, що відбувається в омріяному закладі вищої освіти.

Директор інституту Володимир Володимирович Різун на 80% задоволений сучасним станом презентування освітніх програм, але вважає, що не вистачає інтерактивності й залученості всіх сторін. Університет схиляється до традиційних інструментів і в майбутньому планує залучити до просування медіа.

Завідувач кафедри видавничої справи та редагування Василь Іванович Теремко висловлює думку, що має бути окрема людина в інституті, яка займатиметься комунікаціями. А саме – поширенням інформації про освітні програми на високому рівні. Щоб не обмежуватися лише сайтом.

Основні упередження студентів і проблеми комунікації, несправджені мрії

Серед проблем у комунікації варто виділити карантинні умови, які унеможливають адекватне проведення теоретичного та практичного навчання. Також пандемія стала перепорою на шляху до проведення дня відкритих дверей і внесла свої корективи в онлайн-простір.

Євген Цимбаленко робить акцент на тому, що на дні відкритих дверей приходять не лише зацікавлені люди, а й ті, хто подає заявки всюди. Тому не можна відстежити кількість людей, які дійсно є потенційними абітурієнтами. Реально зацікавлених у навчанні людей відштовхує велика конкуренція, стереотипи, страх невизначеності, страх перед потенційними складнощами. Але представники університету зазначають, що необхідно розвіювати стереотипи, оскільки переваг більше, ніж недоліків, а інститут готовий зарахувати всіх, у кого є бажання навчатися та гроші (якщо йдеться про навчання за контрактом).

У студентів, що на 1 курсі приходять до ННІЖ, складаються якісь нереалістичні очікування стосовно того, що вони будуть отримувати в інституті. Також стереотипне мислення наштовхує майбутніх студентів на те, що як тільки вони вступають до університету, вони стануть такими, як Лідія Таран і Алла Мазур. Проте це не так. І в основі успіху кожного лежить наполеглива праця.

Василь Теремко відстежує таку проблему, як розфокусованість. Раніше можна було побачити логіку й лінію розвитку студента, що приходить в університет, можна було з його мотивації й поведінки відчутти якість своєї роботи. А після вищезазначеного зламу студент сходить із дистанції класичного студента орієнтовно наприкінці 2 курсу, втрачає моделі поведінки студента. Сучасний студент стає трохи розірваним. Йому «здається, що він геній, коли все це лише попереду».

Що планує інститут надати студентам

Завідувач кафедри соціальних комунікацій Юрій Володимирович Бондар наголошує: інститут хоче створити з колишнього учня школи майбутнього професіонала, виточити людину, яку можна називати високоосвіченим фахівцем із творчими підходами, патріотичними та сучасними поглядами. Основний акцент гарантії програм роблять на:

1. Соціалізацію, створення сприятливих умов для навчання.
2. Розвиток творчості та креативності.
3. Надання знань, які стосуються професійних стандартів, етики журналістської галузі.
4. Надання базових знань на нешкільному рівні, які торкаються мови, культури, технічних і прикладних аспектів журналістики.

Гордість ННІЖ, сильні сторони

Серед сильних сторін інституту Юрій Бондар називає зокрема іменитих викладачів. До того ж, викладачі не відчують номінальної вищості, оскільки намагаються не обмежувати форми комунікації, працювати як партнери. Студенти під час навчання мають змогу відвідувати пари і проходити практику в провідних медіа, бо багато випускників інституту там працюють на чільних посадах, вони радо беруть на стажування, на практику. Тобто по завершенню навчання всі студенти можуть знайти собі місце.

В інституті пишаються зокрема своїми випускниками: Л. Таран, В. Ар'євим, І. Герасценко, Д. Гайдамахою.

Як сильну сторону ННІЖ Володимир Різун відзначає свободу та демократичність. Студенти мають право відкрито висловлювати свої думки, аналізувати разом з адміністрацією ті чи інші події, вирішувати складнощі у правовому полі і ліквідовувати проблеми.

Про активний розвиток університету і підтримку інновацій свідчать появи нових освітніх напрямів. Кілька років тому з'явилася нова програма – медіапродюсування. Вона допомагає студентам сформувати креативні глибинні навички, робити медіапродукти в різноманітних виявах, управляти технологічними, іміджевими процесами.

Плани інституту на майбутнє

Євген Цимбаленко вказує, що адміністрація має на меті демонструвати винаходи, здобутки випускників і не замовчувати те, які внески роблять студенти університету. Щоб викликати зацікавленість потенційних абітурієнтів.

Опитані представники ЗВО хочуть інтегрувати інновації у свою роботу, розширювати коло можливостей, будувати більш демократичне суспільство, зокрема демократичну університетську спільноту. У якій панують взаємоповага, справедливість, спокій і послідовність.

Володимир Різун зазначає, що більшість викладачів адаптувалися під умови сьогодення і вбачають перспективи в дистанційній освіті.

5. Висновки

Понад 80% вступників користується інформацією з сайту ННІЖ та його сторінок у соціальних мережах, тож електронним ресурсам інституту мусить бути приділена максимальна увага. З одного боку, вони мають бути візуально привабливими та зручними у використанні, з чим, судячи з відгуків студентів, є проблеми. З іншого боку, на перше місце серед пріоритетів у навчанні першокурсники ставлять формування себе як фахівців (тобто професійний розвиток у межах галузі). Тому сайт має формувати відповідні очікування від освітніх програм. Абітурієнти мають бачити реалістичні картинки себе за 4 роки, адже викладачі зазначають, що багато вступників очікує набути зіркового статусу ледь не відразу після випуску. Абітурієнтам треба демонструвати яскраві реальні кейси з проєктів студентів ННІЖ. При цьому «застосування інноваційних комунікаційних технологій з просування освітніх послуг має низку переваг, оскільки вони характеризуються мультимедійністю, викликають довіру в громадськості, підвищують рівень престижності закладу освіти та приносять кращий результат, порівняно з традиційними методами популяризації» [11].

Оцінки рівня викладання й задоволеності навчанням у ННІЖ на 4 курсі в середньому гірші, ніж на 1. Випускники оцінюють рівень реалізації своїх очікувань на 3- (трохи гірше середнього). Багато скарг на загальноосвітні предмети, які, очевидно, не враховувалися в момент формування очікувань навколо бажання стати фахівцем у конкретній галузі. Але наявні водночас і скарги на окремих викладачів фахових дисциплін, зокрема щодо зловживання викладанням теорії та відсутності практики.

Цікава деталь стосується й образу КНУ. Серед причин вибору саме цього університету більшість респондентів указала “престиж”, але він же часто фігурує і в описі випускників щодо розчарувань – “менше пафосу, більше діла”.

References

1. Safarova, E.R. (2019), “Convergence journalism in digital media era”, *Aktualni Problemy Sotsialnykh Komunikatsii [Actual Issues of Social Communications]*, pp. 45-48.
2. Lysenko, V.V. (2021), *Citizen Journalism as a Means of Fulfilling the Human Right to Information*, PhD diss., National University “Odessa Law Academy”, Odessa, 197 p.
3. Rizun, V.V. (2017), “An idea of journalism education in the context of the discourse about university”, in Bondar, Yu.V. & Kornieiev, V.M. (Eds.), *Universities of Volodymyr Rizun. Words in Honor of the 60th Anniversary and Work of the Jubilee*, Astroprint, Odessa, pp. 308-323.
4. Ministry of Education and Science of Ukraine (2022), *Regulations on organization of the educational process in Taras Shevchenko National University of Kyiv (the second edition)*, Protocol # 15 of 11 April 2022, Taras Shevchenko National University of Kyiv, available at: https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf
5. Kreidun, N.P., Polivanova, O.E. & Yavorovska, L.M. (2016), “Satisfaction with studying at the university as a factor of professional self-efficacy of the modern students”, *Problemy Suchasnoi Osvity [Issues of Modern Education]*, no. 7.
6. Skrypnyk, N.H. (2019), *Satisfaction With Study and Students' Adaptation to University*, Dr. diss., H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University.
7. Balkis, M. (2013), “Academic procrastination, academic life satisfaction and academic achievement: the mediation role of rational beliefs about studying”, *Journal of Cognitive & Behavioral Psychotherapies*, no. 13 (1).
8. Clemes, M. D., Gan, C. E. & Kao, T. H. (2008), “University student satisfaction: An empirical analysis”, *Journal of Marketing for Higher Education*, no. 17 (2), pp. 292-325.
9. Prokopenko, L.I. (2015), “The method of questionnaire in the sociological researches of Ukrainian libraries”, *Kultura i Mystetstvo u Suchasnomu Sviti [Culture and Art in the Modern World]*, no. 16, pp. 45-50.
10. Idrisov, B. (2016), “Formation of communicative competence as an opportunity to improve quality of interviewing for future sociologists”, *Sociological Studios*, no. 1 (8), pp. 58-63.
11. Ostapchuk, N.S. (2019), “Innovative communication technologies for university promotion”, *The Latest Trends of Media Industry*, pp. 79-83.

Submitted 01.05.2023

Список літератури

1. Сафарова, Е. Р. Конвергентна журналістика в епоху цифрових ЗМІ. *Актуальні проблеми соціальних комунікацій*, 45.
2. Лисенко, В. В. (2021). Громадянська журналістика як засіб реалізації права людини на інформацію (Doctoral dissertation, Одеса).
3. Різун, В. В. (2017). Ідея журналістської освіти в контексті дискурсу про університет. Одеса: Астропринт.
4. Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Вилучено з https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf
5. Крейдун, Н. П., Поліванова, О. Є., & Яворовська, Л. М. (2016). Задоволеність навчанням у вищому навчальному закладі як чинник професійної самоефективності сучасних студентів. *Проблеми сучасної освіти*, (7).

6. Скрипник, Н. Г. (2019). Задоволеність навчанням та адаптація студентів до закладу вищої освіти (Doctoral dissertation, Харківський національний педагогічний університет імені ГС Сковороди).
7. Balkis, M. (2013). Academic procrastination, academic life satisfaction and academic achievement: the mediation role of rational beliefs about studying. *Journal of Cognitive & Behavioral Psychotherapies*, 13(1).
8. Clemes, M. D., Gan, C. E., & Kao, T. H. (2008). University student satisfaction: An empirical analysis. *Journal of Marketing for Higher Education*, 17 (2), 292-325.
9. Прокопенко, Л. І. (2015). Метод анкетування у соціологічних дослідженнях бібліотек України. *Культура і мистецтво у сучасному світі*, (16), 45-50.
10. Idrisov, B. (2016). Формування комунікативної компетентності студентів-майбутніх соціологів як можливості підвищення якості інтерв'ювання. *Sociological Studios*, (1 (8)), 58-63.
11. Остапчук, Н. С. (2019). Інноваційні комунікаційні технології з просування закладів вищої освіти. *Новітні тенденції в медіагалузі*.

Надійшла до редакції 01.05.2023